

PRIMORSKA BORBA

Leto II. — Št. 38

Ajdovščina, 28. septembra 1946

Cena 4.— lire

Ljudstvo ne prizna krivičnih sklepov

Nobena druga stvar poštenega delovnega človeka ne prizadene hujše, kakor občutek, da se mu dela krivica, ker dobro ve, da krivici sledi nasilje, da krivici sledi trpljenje, da krivici sledi kratkotrajno vse, kar more naš človek razumeti pod besedo fašizem.

Star slovenski običaj je, da med poštenimi ljudmi velja poštena, moška beseda, ki je pošten človek za nobeno ceno ne prelomi. Poštena beseda je znak poštenjaka. Ob tej misli ne spoznavajo poštene moške besede, ki so jo dali kot predstavniki milijonov borečih se ljudi proti fašizmu, da niti ne spoštujejo pisanih obvez, da niti ne spoštujejo milijonov žrtv iz enega samega vzroka, ker so nepošteni, ker bi radi, da bi svet tako plesal, kakor bi oni igrali, ker bi kratko malo radi utrdili svoje imperialistične težnje. In v tem temnem pohodu so pozabili na vse, na ponos, na čast in tudi na to, da s svojimi krivičnimi dejanji samo podpirajo zločinske sile fašizma in s tem ogrožajo bodoči mir.

Pred kratkim je sovjetski delegat dejal v Varnostnem svetu: »Varnostni svet ne bi smel pozabiti, da poleg petrolejskih polj in plovnih rek živijo v teh deželah narodi. Da, v naših deželah živijo narodi, živijo in delajo ljudje, ki se tega svojega dela celo zavedajo in zato tako herojsko branijo svoje pravice. Na naši zemlji živi rod, ki je v trdi borbi za svojo svobodo spoznal, da bi radi nekateri kupčevali z njegovo zemljo, z njegovo obaljo, kraškimi skalami zato, ker v tej zemlji ne vidijo drugega kakor »plovnice reke in petrolejska polja«, kakor je rekel Gromikov.

Zakaj pa prav za prav gre na mirovni konferenci? Na mirovni konferenci bi poglavitno moralo iti za to, da se ustvari v svetu nov mir. In kakor so zastopniki nekaterih demokratičnih držav prišli v Pariz s poštenim namenom, da la mir skujejo, prav tako so prišli nekateri zastopniki mednarodnega imperializma na mirovno konferenco z garnituro svojih odvisnih dežel z namenom, da čim bolj ovirajo demokratične narode pri osvojitvi trdnega mira. Da je temu tako, vemo predvsem mi v Julijski krajini, katerim je že prve dni prave svobode skalila imperialistična pohotnost, ki je z rožljanjem z orožjem prisilila naše junaške borce, da so zapustili svojo zemljo in svoje ljudi. Da je temu tako, je dokaz, da nekateri niso hoteli poslušati glasu primorskega ljudstva, ampak so postali k nam tako zvano razmejitveno komisijo. Da je temu tako, je dokaz vsa krvava resnica več kot enega leta trajajoče »svobode« pod ZVU, nadalje grmenje z atomsko bombo, imperialistični »bavbari« komunistične nevarnosti in »obrambe vere« in vsa podla igra s sistemom preglasovanja na samem zasedanju mirovne konference. V senci tega se torej kuje nov mir, ob katerem prav imperialistični eksponenti mečejo še novo parolo, tako zvano »nevarnost« nove vojne.

In ob tem se primorsko ljudstvo v deset in desettisočih množicah zbira in protestira proti takemu reševanju pripadnosti Julijske krajine in njenih ljudi. To ljudstvo se namreč dobro zaveda, da na mirovni konferenci niso samo imperialisti, ni samo skupnina tukaj odvisnih držav, ampak da so tudi zastopniki Sovjetske zveze, Jugoslavije, Poljske, Češkoslovaške itd., ki dovolj jasno govorijo vsemu svetu, da mora biti konec razdeljevanja sveta po že naprej izdelanem načrtu imperialističnih mogotcev, da mora biti konec zato, ker demokratični narodi tega ne priznajo in ker imajo ti demokratični narodi oblast v svojih rokah, tako da lahko svoje interese ščitijo.

Primorsko ljudstvo protestira proti novemu razkosanju svoje rodne grude. Skoraj pol milijona ljudi je pred dnevi v coni A dvignilo svoj glas: »Mi ne priznamo krivičnih odločitev, ki nam jih hoče vsiliti anglosaksonski imperializem!« Množice v coni A namreč preveč dobro poznajo, kaj se pravi živeti v siju »maksimalne demokracije«, ki jim jo nudi zavezniška vojaška uprava in jim tega ni treba hoditi gledat niti v Indijo, niti v Južno Afriko ali kako drugo kolonialno deželo. Ti ljudje pa prav tako dobro vidijo, kaj je doseglo ljudstvo v coni B, kjer ima svojo oblast, kjer se kaže ljubezen do domovine v silnih delovnih uspehih, požrtvovalnem udarniškem delu, v nezlomljivi volji braniti to, kar danes primorsko ljudstvo ima, to je svojo pravo ljudsko demokracijo.

Ne samo, da se politika anglo-ameriških imperialistov gabi primorskemu ljudstvu in ostalim demokratičnim državam, ta politika se je zaglusila celo poštenim ljudem v samih anglo-ameriških državah. Ameriško ljudstvo je prešlo od vedno bolj ponavljajočih se stavk do jasnih besed, s katerimi je obsodilo Trumanovo politiko. Spregovoril je biseri trgovinski minister Wallace in najostreje obsodil ameriški imperializem. Toda kako daleč so že imperialisti! Wallaceja so vrgli iz vlade, misleč, da so s tem zadušili klic demokratičnih ameriških množic, ključ, ki je podoben našemu klicu: Obsojamo imperialistično politiko! In anglo-ameriški imperialisti gredo brezobzirno naprej, misleč, kot Hitler in Mussolini, da se nasilje nikjer ne ustavi, da nasilje ne vzbudi v poštenih ljudeh odpora.

Spregovoril pa je tovariš Edvard Kardelj, ki je v imenu jugoslovanskih narodov dovolj jasno povedal, da je jugoslovanski narod, da Titoča Jugoslavija ne bo podpisala nobenih odločitev, na katere ne bi sama pristala. Prav zadnji dogodki na mirovni konferenci pa so dokazali, da je

Tržaško ljudstvo protestira proti temu, da bi se o njegovi bodočnosti odločalo brez njega, in vodi najostrejši boj proti imperialistični politiki nasilja

imperializem postal odkrit zaštitnik pravkar sesutega in poraženega fašizma. Tovariš Aleš Bebler je na zasedanju mirovne konference med drugim dejal: »Zmagali smo, ker je bila naša stvar pravična in ker smo se borili proti totalitarnim režimom za svobodo vsega človeštva!« Kako pa hočejo ameriški imperialisti to stvar razumeti, pa jasno dokazuje dejstvo, da se je ameriška delegacija potovala za to, da bi priznali fašističnim funkcionarjem in skvadrinom pravico jugoslovanskih državljanov. Ali morejo še dalje? Napravijo lahko samo še to, kar je napravila njihova ZVU v coni A, da jo je z roko v roki s takimi fašisti in skvadrini

Mirovna konferenca je v znamenju enostavnega, brezvestnega „preglasovanja“, ki ga vodi o imperialistične države s pomočjo svojih kolonialnih slug

Jugoslovanska delegacija, ki je odpotovala pred 2 mesecema v Pariz na zasedanje mirovne konference, je odhajala slovesno, spremili so jo z zaupanjem vsi jugoslovanski narodi, posebno pa še ljudstvo Julijske krajine in trdni zavesti, da se bo tam skoval pravičen mir, ki bo potrdil našo osvobodilno borbo in končno dal Jugoslaviji to, kar ji po vseh pravicah pripada. Toda kmalu je postalo jasno, da da si vsi bodočega miru ne predstavljajo

gotovim namenom, da ne zadostijo pravičnici, ampak da bodo odigrale vlogo številnih glasovalcev, kakršno jim je določil vnaprej zapadni imperializem.

Komaj se je mirovni konferenci posrečilo premagati prve težave, se je s postavitvijo osnutkov načrta mirovnih pogodb za premagane fašistične države, objavila nova težkoča, ki so jo ustvarili previdni računarji zapada: namreč način glasovanja. Spomniti se moramo zahtev in

da so protidemokratske sile prodrle z načinom glasovanja. Anglosaksonskim imperialistom se je posrečilo zaradi trenutne gospodarske odvisnosti nekaterih držav od njih doseči v številu enaindvajsetih premoč in tako vtisniti nadaljnjemu delu konference imperialistični nasilni pečat, za katerega bodo nosili vso odgovornost.

Dogaja se pač, da na poziv imperialistov pritrjujejo tudi njihovi slugi, kolonialne države, ki jih pri tem ne ovira niti misel, da glasujejo protizakonito, da jačajo svojega zatiralca, ker odklanjajo resnico in pravico. Sklepi se sprejemajo torej po željah imperialistov in zato nam konferenca prinaša odločitve, ki nikakor ne zadostajo najmanjši pravičnici, temveč so skrajno nesramni, nepravilni, tako da nasprotujejo vsakemu prirodnemu poštenemu mnenju ljudi.

Vsa izogibanja in govoričenja o človeških pravicah, ki jih od časa do časa vrže v svojem govoru kak brazilski, avstralski ali južnoafriški delegat, so podlo potvarjanje in obsodba njihovega lastnega protiljudskega delovanja.

Jugoslavija ni predlagala nikoli kaj nemogočega ali se posluževala laži, pač pa je dovolj jasno povedala svetu, da se zaman trudijo imperialisti, da je stvar pravična in tudi če izgledajo stvar kot pravično, ostane vseeno vedno še krivična.

Sramotna stran konference je v tem, da bi radi s silo stlačili imperialisti pravico v vrečo in jo zavezali s preglasovanjem s skupino svojih podreptikov. Bilo bi dobro, če bi spoznali dejstvo, da je jedro važnejše kot lupina, da bi mogoče pomislili na usodne posledice prav takega ravnanja, ki so sprostile pred kratkim v osrčju Evrope zverinski nacizem, ki bi jih skorajda pregazil, da ni bilo neke Sovjetske zveze in Rdeče armade, da ni bilo jugoslovanskih partizanov in demokratičnih sil v svetu, ki so nevarnost razširjanja »Deutschland über alles« preprečili.

Zgodovinsko važno pa bo vsekakor poslanstvo Jugoslavije, ki si je s svojo diplomacijo utrla pot kot politična velesila, ki brani dosledno pravice ljudstva, načela prave ljudske demokracije in interese vseh malih narodov, kar je za svetovni mir osnovnega pomena.

Vsi, ki delajo na konferenci drugače gradijo mir, ki bi ga lahko označili za piškav in gradijo svet in življenje na preperle temelje, ki so se vselej pokazali za novo nevarnost v mednarodnih odnosih, ki koristijo lahko samo temu ali onemu brlečemu gnezdu fašizma.

Politika nasilja se kaže na tržaških ulicah v obliki civilne policije z jeepi, na mirovni konferenci pa v obliki »preglasovanja« s pomočjo zastopnikov kolonialnih držav

pošteno. Ni mogoče pozabiti vsemogočih poskusov, ki so jih sile nasprotnikov resnične demokracije vnašale že v načrt mirovne pogodbe. Malo je manjkalo pa bi bila Italija celo odklonjena za sodelovanje s Hitlerjem.

Sam postopek konference pa jasno kaže, da so nekatere delegacije, predvsem tiste, katerih države so bile v vojni najmanj prizadete, prišle na konferenco z že

predlogov globoko ljudskih držav: SZ, Ukrajine, Belorusije, Jugoslavije, Češkoslovaške in Poljske, ki so zahtevale, da se uvede sistem dvotretjinske večine zaradi važnosti odobrenja predlogov. Že takrat je bilo govora, da se le na ta način lahko pravično rešujejo vprašanja, od katerih zavisi bodoči mir v Evropi in s tem tudi v ostalem svetu. Dejstvo pa je,

SLOVENC V JULIJSKI KRAJINI SO V BORBI NA ŽIVLJENJE IN SMRT S FAŠIZMOM POKAZALI LJUBEZEN DO SVOJE ZEMLJE, DO SVOJEGA NARODA IN SVOBODE

V politično teritorialni komisiji za Italijo se je nadaljevala razprava o mejah svobodnega ozemlja Trsta. »Mir je mogoče graditi le na skupnem in iskrenem sodelovanju vseh zainteresiranih narodov in z vsestranskim žrtvovanjem. Če pripada Trst kateri državi, tedaj pripada Jugoslaviji, toda če je zaradi dogovorov med štirimi velesilami potrebno, da se zaradi skupnosti Jugoslavija zadovolji z

internacionalizacijo, tedaj naj tržaško ozemlje obsega Trst s pristaniščem in manjšim ozemljem okrog mesta.« Tako je beloruska delegacija predlagala, naj bo bodoča meja svobodnega tržaškega ozemlja meja, ki vključuje Miramar, Opčino, prepušča Jugoslaviji vas Gročano, se obrne na Jug, prepušča Jugoslaviji vasi Škofija in Ankanan ter pride do morja na Debelem rtiču (Punto grosso).

NAMEN UMETNE TVORBE OBŠIRNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA VSILJUJE MISEL, DA SE TO OZEMLJE LAHKO IZPREMENI V »ODSKOČNO DESKO« ZA NAPAD PROTI JUGOSLAVIJI

Tak značaj »odskočne deske« dobiva tako imenovano »svobodno ozemlje Trsta« z ustvarjanjem vmesnega koridorja, ki naj bi to ozemlje neposredno vezal z Italijo. Še večji sum obstoja, če mu hoče še »francoska črta« brez vsake potrebe dodati še slovensko ozemlje v Istri, da bi se na ta način razširilo moščišče.

Nepošteno in neumno bi bilo, če bi organizacija Združenih narodov ščitila neko nepravilno rešitev v že itak preveč zaostrenem tržaškem vprašanju. To bi kaj kmalu izčrpalo njeno že tako preslabo

avtoriteto. Če pa se upropasti še ta organizacija, ko je bilo komaj pokopano Društvo narodov bi to privedlo ves svet do težkega razočaranja.

Jugoslovanska delegacija jasno vidi, da nastopajo proti njenim pravicam in ima občutek, da se z njo neiskreno postopa in se ji postavljajo taka vprašanja, ki jih ne bi sprejela prav gotovo nobena delegacija, če bi bila pozvana da da svoj podpis na mirovno pogodbo, ki bi njeno državi določala tako nemogoče, nenaravne, očitveno spačene, sumljive in nesigurne meje.

BREZ SPORAZUMNE REŠITVE O RAZMEJITVI JUGOSLAVIJA NE BI MOGLA PODPISATI MIROVNE POGODBE

Naloga konference (je med drugim dejal Višinski) je v tem, da olajša ustvarjalno delo tržaškega prebivalstva brez razlike na narodnost. Do kompromisne rešitve in do soglasja v nasprotnih pojmovanjih lahko prišlo samo z žrtvami. Zanimivo je stališče južnoafriškega delegata, ki je najbrže prespal v gotovem smislu dela konference, ker brani še vedno »britansko črto«, ki prepušča Italiji vso zapadno Istrjo čeprav jo ne brani več britanska delegacija, ki si jo je zamislila ona sama. Opustila so se že ameriška in angleška, južnoafriški delegat pa čeprav so te črte smatrane z krivične, še vedno s svojim predlogom kriči: »Česr Britanci ne branijo več, bomo branili mi. Delegacija SZ ne trdi, da je sicer »francoska

črta pravična, temveč je to primer minimuma pravičnosti in pristaja nanjo, ker to narekuje težnja za sporazumno rešitev. Do rešitve in do soglasja se lahko pride samo z žrtvami.

Južnoafriški predlog jasno govori v prilog italijanskim zahtev, ki so imperialističnega značaja in je zato obsojenja vreden. Jugoslavija ne bi mogla pristati na to, da bi podpisala tako mirovno pogodbo, ki bi zahtevala, da se mora Jugoslovanska vojska ponovno umakniti iz delov svoje domovine, je zaključil jugoslovanski delegat Stanoje Simić, potem ko je dejal, da je Jugoslavija izčrpala vse možne številne dokaze, ki so stremeli za pravično rešitev življenjskih vprašanj.

Nadaljevanje na 2. strani.

Nadaljevanje s 1. strani.

JUGOSLAVIJA SE GLEDE VPRAŠANJ, KI SE JE NEPOSREDNO TIČEJO, NE BO SMATRALA VEZANA PO SKLEPIH, NA KATERE NI PRISTALA

Treba je najti rešitev, ki bi zadovoljevala vse države vključno Jugoslavijo, kajti slišali smo, da Jugoslavija ne podpiše nobene nepravilne odločitve, odločitev, ki bi bomo sprejeli pa mora imeti trajno vrednost. Posebna komisija petih članov bi to rešavala skupno z Jugoslavijo.

Tak je bil predlog češkoslovaške delegacije, proti kateremu je nastopila Anglija, nakar je govoril tov. Kardelj.

Zaključili smo razpravo o vprašanju, ki je bilo že v samem začetku konference označeno kot eno izmed najtežjih na konferenci. Toda čeprav smo končali z razpravo, jugoslovanska delegacija vendar ni dobila vtisa, da smo se približali konstruktivni rešitvi. — Se več, naša delegacija ni mogla dobiti vtisa, da je konferenca dejansko storila vse, kar je bilo mogoče storiti, da bi se prišlo do sporazumne rešitve. Zaradi takega stanja stvari je jugoslovanska delegacija v težavnem položaju. Jugoslovanska delegacija želi, da se ta konferenca zaključi uspešno in s pozitivnim rezultatom, ki bi omogočil, da se hitro podpisajo mirovne pogodbe z vsemi petimi državami, vendaršnimi sovražniki, o katerih je bilo govora na tej konferenci. Toda po drugi strani je jugoslovanska delegacija že izjavila, da ne bo mogla podpisati mirovne pogodbe, če se ne popravi najočividnejše krivice, ki jih zadaja Jugoslaviji osnutek mirovne pogodbe z Italijo, kot nam ga je tukaj predložil Svet ministrov za zunanje zadeve.

Gospodje, razumeti morate, da gre tukaj za zemljo, ki je prepolna z znojem in krvjo številnih pokolen našega naroda, ki se je neumorno boril za svojo svobodo. Zaradi tega mora biti stališče Jugoslavije tako, kakršnega je danes tudi zavzela. Zato jugoslovanska delegacija smatra, da je konferenca postopala nepravilno in napak, ko je takoj pristopila h glasovanju, ne da bi kaj storila, da bi prišlo do sporazuma. Težko verjamemo, da so na tej konferenci delegacije, ki ne bi želele, da pride do sporazuma, ki ne bi želele, da se stori maksimum naporov, da bi prišli do splošnega soglasja. Ako bi bile take težnje, potem bi bila to zelo slaba karakteristika za to konferenco. Jugoslovanska delegacija je pripravljena pristati na predlog češkoslovaške delegacije. Zaradi tega podpira češkoslovaški predlog, da se glasovanje o mejah med Jugoslavijo in Italijo, kakor tudi med Jugoslavijo in svobodnim ozemljem Trsta odloži in da manjša petčlanska komisija v tem času prouči vse načine, ki bi bili možni za doseg sporazuma.

JUGOSLAVIJA SE JE BORILA ZA SVOBODO VSEGA ČLOVEŠTVA

Jugoslovanski predstavnik dr. Ales Bebler je ostro nastopil proti ameriškem predlogu.

V tej vojni (je dejal Bebler) so se bojevali na eni strani demokratične sile, na drugi strani fašistične. V tej vojni smo se borili za demokracijo, za svobodo naših državljanov, kakor tudi prebivalcev drugih okupiranih držav. Zmagali smo,

DEMOKRATIČNI JUGOSLAVIJI HOČEJO VSILITI ISTE OBVEZNOSTI KOT SOVRAŽNI ITALIJI

Ameriški predlog hoče postaviti v isto vrsto zavezniške fašistične države, kar pomeni izgubljati perspektivo. Italiji grozi nasprotno novi fašizem. Vzporejati Italijo z demokratično Jugoslavijo bi pomenilo veliko napako. Bilo bi v nasprotju z vsemi demokratičnimi načeli, zato je treba ameriški predlog odkloniti.

V toliko ljubljani igri preglasovanja so angloameriške države skupno s svojimi sateliti glasovale za predlog, ki je bil sprejet s 14 proti 6 glasovom. Proti so glasovale: Sovjetska zveza, Ukrajina, Bela Rusija, Poljska, Češkoslovaška in Jugoslavija.

S preglasovanjem je bil odklonjen češkoslovaški predlog, da bi se določevalo državljanstvo na odstopljenem ozemlju po stanju leta 1936, ko je bil v Italiji zadnji popis prebivalstva in ne po stanju leta 1940.

Prešli so nato na glasovanje za češkoslovaški predlog. Predlog je bil zavrnjen z 10 proti 7 glasovom.

Prav tako je bil zavrnjen jugoslovanski predlog, ko so glasovali za posamezni sektor (Kanalna dolina, Beneška Slovenija, Gorica, Tržič, obala med Tržičem in Trstom in severozapadna Istra.)

Jugoslovanski predlog glede meje je bil odklonjen s 13 glasovi proti 5. Za predlog so glasovali: Bela Rusija, Češkoslovaška, Poljska, Ukrajina in Jugoslavija. Abesinija in Belgija pa sta se vzdržali. Tudi beloruski predlog je bil zavrnjen s 13 glasovi proti petim, pri čemer so glasovale za predlog Abesinija, Belorusija, Češkoslovaška, Ukrajina in Poljska, Jugoslavija in Belgija pa sta se vzdržali.

Zavrnjen je bil končno tudi južnoafriški nesramni predlog o jugozapadni Istri, nakar je po vseh teh glasovanjih (izjemo južnoafriških), ki pričajo o utemeljenosti bojazni zaradi pravičnosti konference, spregovoril šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj:

»Jugoslovanska delegacija je obžalovanjem ugotavlja, da je bil zavrnjen poskus češkoslovaške delegacije, da bi prišlo v tej komisiji do sporazumne rešitve glede vprašanja meje med Jugoslavijo in Italijo, kakor tudi meje med Jugoslavijo in svobodnim ozemljem Trsta. Prav tako mora ugotoviti, da to ni prvi poizkus take vrste, ki bi doživel na tej konferenci tako usodo. Jugoslovanska delegacija obžaluje, da konferenca raje uporablja metode preglasovanja kakor metodo sporazumne rešitve. V smislu stališča, ki ga je jugoslovanska delegacija zavzela že prej, zlasti pa za časa diskusije o vprašanjih postopka, jugoslovanska delegacija izjavlja, da se Jugoslavija glede vprašanj, ki se je neposredno tičejo, ne bo smatrala za obvezno po sklepih, na katere ona ni dala svoje privolitve.

Ameriški, brazilski in avstralski predlogi pomenijo kršitev suverenosti in neodvisnosti. Na politično teritorialni seji komisije za Italijo so razpravljali o določbi mirovne pogodbe, da imajo italijanski prebivalci, ki so bili 10. junija 1940, na odstopljenem ozemlju, pravico do državljanstva one države, kateri se to ozemlje odstopa.

Ameriški, brazilski in avstralski predlogi gredo za tem, da pod krinko zagotovitve temeljnih človeških pravic vnesejo določbe, ki dejansko pomenijo kršitev suverenosti in neodvisnosti teh držav. Čeprav je Francija pri tem prizadeta, se je uklonila zahtevi interesov in glasovala pozneje za ameriški predlog.

ker je bila naša stvar pravična, ker smo se borili proti totalitarnim režimom za svobodo vsega človeštva.

Za to svobodo smo dali vse — življenje in imetje.

Poljski delegat je podprl mnenje jugoslovanske delegacije, prav tako tudi sovjetski delegat Višinski.

DELO V PODKOMISIJI ZA STATUT TRSTA

GUVERNER NE MORE VLADATI PROTI VOLJI TRŽASKEGA LJUDSTVA

Kot v drugih vprašanjih tako tudi glede statuta nastopa dvoje značilnih linij, in sicer demokratična in nedemokratična ali anglosaska imperialistično nadahnjena skupina. Medtem ko zdrave demokratične sile dajejo tržaskemu ljudstvu pravice in oblast, nasprotno sile skušajo vrniti na prvo mesto guvernerja s popolno vsestransko oblastjo, ki bi neomajno vladal na ozemlju.

Zanimivo je, da je Bebler pojasnil vprašanje policije, ki ne bo branila ozem-

Prešli so nato na glasovanje za češkoslovaški predlog. Predlog je bil zavrnjen z 10 proti 7 glasovom.

Prav tako je bil zavrnjen jugoslovanski predlog, ko so glasovali za posamezni sektor (Kanalna dolina, Beneška Slovenija, Gorica, Tržič, obala med Tržičem in Trstom in severozapadna Istra.)

Jugoslovanski predlog glede meje je bil odklonjen s 13 glasovi proti 5. Za predlog so glasovali: Bela Rusija, Češkoslovaška, Poljska, Ukrajina in Jugoslavija. Abesinija in Belgija pa sta se vzdržali. Tudi beloruski predlog je bil zavrnjen s 13 glasovi proti petim, pri čemer so glasovale za predlog Abesinija, Belorusija, Češkoslovaška, Ukrajina in Poljska, Jugoslavija in Belgija pa sta se vzdržali.

Zavrnjen je bil končno tudi južnoafriški nesramni predlog o jugozapadni Istri, nakar je po vseh teh glasovanjih (izjemo južnoafriških), ki pričajo o utemeljenosti bojazni zaradi pravičnosti konference, spregovoril šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj:

»Jugoslovanska delegacija je obžalovanjem ugotavlja, da je bil zavrnjen poskus češkoslovaške delegacije, da bi prišlo v tej komisiji do sporazumne rešitve glede vprašanja meje med Jugoslavijo in Italijo, kakor tudi meje med Jugoslavijo in svobodnim ozemljem Trsta. Prav tako mora ugotoviti, da to ni prvi poizkus take vrste, ki bi doživel na tej konferenci tako usodo. Jugoslovanska delegacija obžaluje, da konferenca raje uporablja metode preglasovanja kakor metodo sporazumne rešitve. V smislu stališča, ki ga je jugoslovanska delegacija zavzela že prej, zlasti pa za časa diskusije o vprašanjih postopka, jugoslovanska delegacija izjavlja, da se Jugoslavija glede vprašanj, ki se je neposredno tičejo, ne bo smatrala za obvezno po sklepih, na katere ona ni dala svoje privolitve.

Ameriški, brazilski in avstralski predlogi pomenijo kršitev suverenosti in neodvisnosti. Na politično teritorialni seji komisije za Italijo so razpravljali o določbi mirovne pogodbe, da imajo italijanski prebivalci, ki so bili 10. junija 1940, na odstopljenem ozemlju, pravico do državljanstva one države, kateri se to ozemlje odstopa.

Ameriški, brazilski in avstralski predlogi gredo za tem, da pod krinko zagotovitve temeljnih človeških pravic vnesejo določbe, ki dejansko pomenijo kršitev suverenosti in neodvisnosti teh držav. Čeprav je Francija pri tem prizadeta, se je uklonila zahtevi interesov in glasovala pozneje za ameriški predlog.

ker je bila naša stvar pravična, ker smo se borili proti totalitarnim režimom za svobodo vsega človeštva.

Za to svobodo smo dali vse — življenje in imetje.

Poljski delegat je podprl mnenje jugoslovanske delegacije, prav tako tudi sovjetski delegat Višinski.

DELO V PODKOMISIJI ZA STATUT TRSTA

GUVERNER NE MORE VLADATI PROTI VOLJI TRŽASKEGA LJUDSTVA

Kot v drugih vprašanjih tako tudi glede statuta nastopa dvoje značilnih linij, in sicer demokratična in nedemokratična ali anglosaska imperialistično nadahnjena skupina. Medtem ko zdrave demokratične sile dajejo tržaskemu ljudstvu pravice in oblast, nasprotno sile skušajo vrniti na prvo mesto guvernerja s popolno vsestransko oblastjo, ki bi neomajno vladal na ozemlju.

Zanimivo je, da je Bebler pojasnil vprašanje policije, ki ne bo branila ozem-

Prešli so nato na glasovanje za češkoslovaški predlog. Predlog je bil zavrnjen z 10 proti 7 glasovom.

Prav tako je bil zavrnjen jugoslovanski predlog, ko so glasovali za posamezni sektor (Kanalna dolina, Beneška Slovenija, Gorica, Tržič, obala med Tržičem in Trstom in severozapadna Istra.)

Jugoslovanski predlog glede meje je bil odklonjen s 13 glasovi proti 5. Za predlog so glasovali: Bela Rusija, Češkoslovaška, Poljska, Ukrajina in Jugoslavija. Abesinija in Belgija pa sta se vzdržali. Tudi beloruski predlog je bil zavrnjen s 13 glasovi proti petim, pri čemer so glasovale za predlog Abesinija, Belorusija, Češkoslovaška, Ukrajina in Poljska, Jugoslavija in Belgija pa sta se vzdržali.

Zavrnjen je bil končno tudi južnoafriški nesramni predlog o jugozapadni Istri, nakar je po vseh teh glasovanjih (izjemo južnoafriških), ki pričajo o utemeljenosti bojazni zaradi pravičnosti konference, spregovoril šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj:

»Jugoslovanska delegacija je obžalovanjem ugotavlja, da je bil zavrnjen poskus češkoslovaške delegacije, da bi prišlo v tej komisiji do sporazumne rešitve glede vprašanja meje med Jugoslavijo in Italijo, kakor tudi meje med Jugoslavijo in svobodnim ozemljem Trsta. Prav tako mora ugotoviti, da to ni prvi poizkus take vrste, ki bi doživel na tej konferenci tako usodo. Jugoslovanska delegacija obžaluje, da konferenca raje uporablja metode preglasovanja kakor metodo sporazumne rešitve. V smislu stališča, ki ga je jugoslovanska delegacija zavzela že prej, zlasti pa za časa diskusije o vprašanjih postopka, jugoslovanska delegacija izjavlja, da se Jugoslavija glede vprašanj, ki se je neposredno tičejo, ne bo smatrala za obvezno po sklepih, na katere ona ni dala svoje privolitve.

Ameriški, brazilski in avstralski predlogi pomenijo kršitev suverenosti in neodvisnosti. Na politično teritorialni seji komisije za Italijo so razpravljali o določbi mirovne pogodbe, da imajo italijanski prebivalci, ki so bili 10. junija 1940, na odstopljenem ozemlju, pravico do državljanstva one države, kateri se to ozemlje odstopa.

Ameriški, brazilski in avstralski predlogi gredo za tem, da pod krinko zagotovitve temeljnih človeških pravic vnesejo določbe, ki dejansko pomenijo kršitev suverenosti in neodvisnosti teh držav. Čeprav je Francija pri tem prizadeta, se je uklonila zahtevi interesov in glasovala pozneje za ameriški predlog.

ker je bila naša stvar pravična, ker smo se borili proti totalitarnim režimom za svobodo vsega človeštva.

Za to svobodo smo dali vse — življenje in imetje.

Poljski delegat je podprl mnenje jugoslovanske delegacije, prav tako tudi sovjetski delegat Višinski.

DELO V PODKOMISIJI ZA STATUT TRSTA

GUVERNER NE MORE VLADATI PROTI VOLJI TRŽASKEGA LJUDSTVA

Kot v drugih vprašanjih tako tudi glede statuta nastopa dvoje značilnih linij, in sicer demokratična in nedemokratična ali anglosaska imperialistično nadahnjena skupina. Medtem ko zdrave demokratične sile dajejo tržaskemu ljudstvu pravice in oblast, nasprotno sile skušajo vrniti na prvo mesto guvernerja s popolno vsestransko oblastjo, ki bi neomajno vladal na ozemlju.

Zanimivo je, da je Bebler pojasnil vprašanje policije, ki ne bo branila ozem-

ZVU bi hotela s terorjem prisiliti demokratično ljudstvo cone A, da bi glasovalo za internacionalizacijo

V vsem barbarskem početju zavezniške vojaške uprave v coni »A« ne najdemo enake primere, razen če razgrnemo pred seboj kroniko fašistične diktature. Pa tudi tedaj ne moremo kljub vestnemu proučevanju izsiliti spoznanja, da je namreč fašistični režim »kulturnega Rima« razvil v enem samem letu svoje diktature takšno množino in globino protislovenskega delovanja, kot ga je zmogla civilizirana in zavezniška vojaška uprava. V tem pogledu sicer zasluži vse priznanje in nabraž tudi toplo zahvalo šovinističnih elementov, ker jim nudi vsestranski pomoč pri dokazanih zločinih, zasluži pa tudi obsodbo vsega demokratičnega, antifašističnega prebivalstva. Ni redek primer, da antifašist, ob vseh ukrepih in podvigih ZVU in njene desne roke v obliki civilne policije, poiskše primerjavo v preteklosti in izpolnje posvoko fašistom, starih in novim na čast. Nekoliko se lahko zamislimo v metode britanskega imperija, ki se je potrudil najbrž na isti način priboriti petino zemeljske površine in z metodami ZVU vdahnil spoštovanje do matične zemlje. Sedaj razumemo, čemu toliko ljubezen do gosposkega rodu »lordov« in čemu tisoči mrtvih v Indiji, čemu letijo v Palestini mostovi v zrak, čemu se Indonezijski borijo z izredno hrabrostjo. Iz istega vzroka so najbrž nemiri v Egiptu. Grčija si je celo s sodelovanjem angleške vojske (najbrž ima ta isto disciplino in izvežbanost kot pri nas ZVU, končno je tudi angleška in iz iste kasarne) priborila monarhijo, povrh so ji darovali kralja in neredi v Grčiji se lahko pripišejo »simpatiji« širokih ljudskih množic, ki »komaj« in »nestrojno« pričakujejo vladarja. Vladar je sicer staromodna pojava, kralj je pa le. Če je angleški imperializem tako sklenil in če je pritril iz druge strani Oceana še ameriški, tedaj lahko z glasovanjem (kot se godi v Parizu) dokažejo svetu, da uvažajo »demokracijo« in svet jih mora oboževati in hvaliti.

Kdo bi hodil v daljino Indijo, Indonezijo in Egipt, ko ima tako pri roki ZVU, kar pomeni predstražo pravega imperializma. Če bi hotel na potovanje, da si pogleda »blaginjo« recimo Indije ali pa tudi Grčije, bi rabil najmanj teden dni in v enem tednu se zgodi toliko svinjarij in lopovščin v coni »A« — v paradizu ZVU, da bi bil krepko prikrajšan in najbrž bi iz daljne tujine, kjer sije sonce britanske pravičnosti, prinesel celo enake podatke.

Do JK goji ZVU sila simpatij — saj se guvernerji povsod trudijo, da bi si pridobili simpatije ljudstva. Eden zapira šole, drugi krade in roba ljudske ustanove, tretji hvali delovanje fašistične civilne policije, četrti zopet prireja parade in meče otroke iz počinjskih kolonij in zasega mladinske domove.

Tako bi se menili lahko v smešnem tonu, če ne bi bile prilike take kot so. Ne moremo trditi, da bi se ZVU le enkrat samkrat spozabila in prenehala s terorjem. Razmere se zaostrujejo, ne zato, ker tako hoče ljudstvo, ki si želi in zahteva demokracijo, temveč, ker stopnjuje ZVU s svojim nasiljem. Pošteno ljudstvo je zvesto svojim načelom, v vsem početju ZVU vidi jasno samo bistveno stvar. Ugrabitvi mu hočejo pravice, zarišali bi radi krivične meje in zaslužnji

Po vsej Goriški je ljudstvo protestiralo proti francoski črti

Na vse manevre italijanskih imperialistov in predloge nekaterih politikov, ki skušajo razkosati Julijsko krajino, je prebivalstvo Goriške odgovorilo s spontanimi ljudskimi zborovanji. Dne 18. t. m. je bilo množično protestno zborovanje v Dobrovlah v zahodnih Brdih, ki so se ga udeležile ogromne množice briškega prebivalstva. Ljudstvo je ponovno obsodilo francosko črto in jo ožigosalo kot manever imperialistične politike.

Veliko zborovanje je bilo tudi v goriškem predmestju Solkanu, kjer je nad tisoč ljudi protestiralo proti zavlačevanju rešitve vprašanja Julijske krajine in manifestiralo za čimprejšnjo priključitev k Jugoslaviji. Ko je na trgu zborovalcem govorila neka ženska, so pridrevli civilni policisti na motorjih in kamionih in razganjali ljudi. Zborovalci so prepevali in vzklikali ter nadaljevali z demonstracijami, čeprav je policija streljala.

Zavezniške oblasti ne dovoljujejo zborovanj in se trudijo na vse načine, da bi v času, ko razpravljajo v Parizu

Velike demonstracije v Brdih proti francoski črti

V goriških Brdih so bile zadnje dni velike demonstracije, na katerih je ljudstvo protestiralo proti sklepom v politično teritorialni komisiji za Italijo, ki niso upoštevali jugoslovanskih predlogov glede pravične jugoslovansko-italijanske meje.

V Steverjanu, Vipolzah, Cerovem in Nebli se je zbralo na tisoče ljudi, ki so

Italijanski šovinisti terorizirajo Slovence v Kanalski dolini

Kakor v Slovenski Benečiji so tudi v Kanalski dolini italijanski policijski organi in razne italijanske šovinistične skupine, ki uživajo vso podporo italijanskih upravnih oblast, pričeli izvajati nasilno politiko nad tamkajšnjimi Slovenci.

16. t. m. je skupina italijanskih šovinistov vdrla v stanovanje zavezničnega slovenskega boreca tov. Križnana in mu uničila hišne premičnine. Vandalni so povzročili nad 150.000 lir škode. Ameriška policija je bandite takoj po aretaciji spustila na svobodo.

Slovenski in italijanski antifašisti so dnevno podvrženi strahovanju in napadom teroristov. Pred dnevi je skupina

oboroženih teroristov na cesti med Zabonico in Trzinu napadla trgovca Ojcingerja iz Zabnice, ga ranila s štirimi strelji iz pištole in mu odnesla 150.000 lir gotovine.

Oboroženi napadi na posamezne ljudi, predvsem na slovenske in italijanske antifašiste so vedno pogostejši v videmski pokrajini. Za te zločine so odgovorne tamkajšnje italijanske oblasti, ki dajejo nekaterim italijanskim političnim organizacijam proste roke, da javno oborožujejo svoje pristaje in dovajajo najrazličnejše orožje v obmejne kraje goriške pokrajine.

Vedno bliže starim fašističnim kolesnicam

ljudstvo, ki je toliko krvi in imetja žrtvovalo, da izbriše s sebe sramoto hlapčevstva. Majhno herojsko ljudstvo se bori proti vsej svetovni imperialistični požrešnosti, ki vidi le tržišča in denarne interese, brani pa se videti ljudstvo. Zato takšen teror, zato vse krivice, samo da si utre pot k izkoriščanju.

Množice pa mislijo drugače. Prav sedaj ko v Parizu rišejo črte, ki pa so zaradi nadštevilnih angloameriških hlapcev bolj ali manj krivične, je v ljudstvu zagorelo in se je sprostil val ogorčenja. Tisoči se zbirajo k demonstracijam proti »francoski črti. Brda in Soška dolina je spregovorila, goriški antifašisti branijo pridobitve osvobodilne borbe, kar predstavlja za vsakega slovenskega ali italijanskega antifašista njegovo čast, njegovo neodvisnost in svobodo.

Ljudstvo se bori, ker je pošteno, ker ne more dopustiti ponovnega suženjstva, ker je na svoji zemlji.

Tržasko delavstvo, kateremu grozi bodočnost anglo-ameriške kolonije, je spregovorilo s stavko. 45.000 delavcev zavrača vse spletke mednarodnega imperializma v škodo delovnega tržskega ljudstva, ker so delavci zavedni in svo-

ljudstvo, ki je toliko krvi in imetja žrtvovalo, da izbriše s sebe sramoto hlapčevstva. Majhno herojsko ljudstvo se bori proti vsej svetovni imperialistični požrešnosti, ki vidi le tržišča in denarne interese, brani pa se videti ljudstvo. Zato takšen teror, zato vse krivice, samo da si utre pot k izkoriščanju.

Množice pa mislijo drugače. Prav sedaj ko v Parizu rišejo črte, ki pa so zaradi nadštevilnih angloameriških hlapcev bolj ali manj krivične, je v ljudstvu zagorelo in se je sprostil val ogorčenja. Tisoči se zbirajo k demonstracijam proti »francoski črti. Brda in Soška dolina je spregovorila, goriški antifašisti branijo pridobitve osvobodilne borbe, kar predstavlja za vsakega slovenskega ali italijanskega antifašista njegovo čast, njegovo neodvisnost in svobodo.

Ljudstvo se bori, ker je pošteno, ker ne more dopustiti ponovnega suženjstva, ker je na svoji zemlji.

ljudstvo, ki je toliko krvi in imetja žrtvovalo, da izbriše s sebe sramoto hlapčevstva. Majhno herojsko ljudstvo se bori proti vsej svetovni imperialistični požrešnosti, ki vidi le tržišča in denarne interese, brani pa se videti ljudstvo. Zato takšen teror, zato vse krivice, samo da si utre pot k izkoriščanju.

Množice pa mislijo drugače. Prav sedaj ko v Parizu rišejo črte, ki pa so zaradi nadštevilnih angloameriških hlapcev bolj ali manj krivične, je v ljudstvu zagorelo in se je sprostil val ogorčenja. Tisoči se zbirajo k demonstracijam proti »francoski črti. Brda in Soška dolina je spregovorila, goriški antifašisti branijo pridobitve osvobodilne borbe, kar predstavlja za vsakega slovenskega ali italijanskega antifašista njegovo čast, njegovo neodvisnost in svobodo.

Ljudstvo se bori, ker je pošteno, ker ne more dopustiti ponovnega suženjstva, ker je na svoji zemlji.

Tržasko delavstvo, kateremu grozi bodočnost anglo-ameriške kolonije, je spregovorilo s stavko. 45.000 delavcev zavrača vse spletke mednarodnega imperializma v škodo delovnega tržskega ljudstva, ker so delavci zavedni in svo-

ZVU bi rada izsilila glasovanje za internacionalizacijo

Zavezniške okupacijske oblasti v coni A vodijo kampanjo med maloštevilnimi profašističnimi elementi za internacionalizacijo in priključitev k svobodnemu ozemlju Trsta čim večjega ozemlja JK.

Na sedežih okrajnih guvernerjev v Soški dolini so zbirali podpise za priključitev Soške doline k tržaskemu svobodnemu ozemlju. Uradniki Zavezniške vojaške uprave so na razne načine skušali prevarati ljudi in jih prisiliti, da se podpisujejo za internacionalizacijo. V te zadeve se je vmešaval sam guverner.

Na Bovškem je dal pobudo za zbiranje podpisov za internacionalizacijo Ju-

ZVU pomaga italijanskim oblastem ropati vojni plen jugoslovanske armade in ljudsko imovino

Italijanske oblasti in različne italijanske ustanove odvažajo pred očmi ZVU iz Gorice v notranjost Italije najrazličnejše umetnine, ljudsko imovino in vojni plen Jugoslovanske armade. Italijanska železniška uprava je popolnoma oropala severno železniško postajo v Gorici, odkoder je odpeljala v notranjost Italije 400 nemških in 50 francoskih vagonov, veliko število parnih strojev in

Vedno hujši teror nad slovenskim ljudstvom v Benečiji

Vojnohujska kampanja in teror, ki ga izvajajo v Benečiji italijanske oblasti, se vsak dan bolj stopnjujeta. Dan za dnem dovajajo orožje proti coni A Julijske krajine, ki ga nato v obmejnih vaseh razdeljujejo med pripadnike desničarskih strank. To delo opravljajo predvsem karabinjerji in ozopovel. Dobavitelji orožja izvršujejo tudi aretacije naprednih domačinov. Te dni so aretirali Celoni Alda iz Pudentin in ga odpeljali v čedadske zapore, češ da je vnet pristaša Jugoslavije. Trušnjaku Danilu iz Grlika so grozili z ustreliščev, ker je bil partizan.

Zupanstvo v Šent Lenartu je izdalo ukaz, da morajo 20. t. m. kmetije pripeljati na dražbo vse konje, ki so jih

prejeli od nekdanjega beneškega bataljona, ki je spadal v sklop 9. korpusa NOV in POJ. Beneški bataljon je te konje v borbah zaplenil sovražniku in jih izročil revnim domačinom za pomoč pri obdelavi zemlje. Italijanski zupanstvo nima nikake pravice prodajati vojni plen JA na dražbi.

Beneški Slovenci pri vseh teh nasiljih, ki jih izvajajo na slovenski zemlji italijanske okupatorske oblasti, ne morejo in nečejo verjeti slovensim obljubam italijanskih državnikov in delegatov v Parizu o pravih slovenske manjšine v Italiji. Beneški Slovenci najostreje obsojajo imperialistične zahteve italijanskih politikov po slovenski zemlji in njihovo gonjo proti novi Jugoslaviji.

V odgovor na ves ta teror, protijugoslovansko gonjo in na imperialistične zahteve italijanskih državnikov v Parizu so beneški Slovenci 14. t. m. odgovorili in raztrosili po vsej vojni zemlji letake, v katerih poudarjajo pomen današnje zgodovinske borbe. Beneško ljudstvo noče postati plen italijanskih imperialističnih izkoriščevalcev, zato odločno zavrača priključitev celotne Benečije k Jugoslaviji.

Ceprav so importirani profašistični elementi zaradi odločne manifestacije njeval in stiskalnice za grozde, vendar streljali naslednjo noč po beneških vaseh, jim uničevali jezenske prideleke po na tak način ne bodo ustrašovali beneških Slovencev, ki bodo nadaljevali z odločno borbo za priključitev k Jugoslaviji.

Tržasko ljudstvo je dovolj civilizirano, da si lahko samo vlada

V zvezi z novim političnim položajem, ko hočejo imperialistične sile spraviti tržasko ozemlje v položaj kolonije, se je sestel v Trstu plenum Mestnega odbora SIAU za Trst. Po daljšem in obširnem govoru predsednika tov. Ferlana, hi

je razkrinkal današnjo politiko ZVU v Trstu in coni A ter manevre angloameriških imperialističnih krogov, je plenum soglasno sprejel resolucijo, naslovljeno tajniku mirovne konference v Parizu, v kateri je rečeno med drugim:

Slovensko-italijanska antifašistična unija zavrača trditve, da naj služi to ozemlje za očuvanje mednarodnega in krajevnega mira. Tako odločitev ni v interesu prebivalstva, temveč v interesu imperializma, zasluževalca narodov, kar se najbolj izraža v nekaterih načrtih statuta, ki ga hočejo vsiliti tržaskemu prebivalstvu in mu hočejo odvzeti vso pravico suverenosti. Slovensko-italijanska antifašistična unija v imenu vsega prebivalstva odločno zavrača vsak načrt statuta, ki ne bi zagotovil domačemu prebivalstvu popolne suverenosti v zakonodajni in izvršni oblasti. SIAU izjavlja, da tu ni nikakih nacionalnih sovražstev, kakor trdijo imperialistični krogi z namenom, da bi opravili svoje zasužnjevalno-kolonialne načrte. Zato proglasa vsemu svetu, da se bo ljudstvo borilo z vsemi svojimi silami proti anglosaksonskemu imperializmu, ki ga hoče postaviti na stopnjo kolonialnih narodov.

Tržasko ljudstvo je dokazalo že mnogokrat, da je na stopnji visoke politične zrelosti in da mu vsled tega pripada polna oblast, da si svobodno vlada samo sebi. Vedno se je in se bo borilo proti nasilju.

ljudstvo, ki je toliko krvi in imetja žrtvovalo, da izbriše s sebe sramoto hlapčevstva. Majhno herojsko ljudstvo se bori proti vsej svetovni imperialistični požrešnosti, ki vidi le tržišča in denarne interese, brani pa se videti ljudstvo. Zato takšen teror, zato vse kriv

Slovenija se pripravlja na volitve

Za volitve ne obljublamo ničesar, kar ne temelji že na pridobitvah in gospodarskih uspehih

Jugoslavija hodi po poti popolne neodvisnosti

Na seji Glavnega odbora Osvobodilne fronte je govoril tov. Miha Marinko med drugim sledeče:

Z volitvami v Ustavodajno skupščino se končuje prva doba graditve slovenske državnosti kot trdnega sestavnega dela nove Federativne ljudske republike Jugoslavije. Enakopravnost narodov Jugoslavije je prišla med narodno osvobodilno borbo do svojega polnega izraza. Lani je dobila zakonito potrditev v sprejetju ustave FLRJ in se bo dokončno še enkrat odločilno manifestirala s sprejetjem prve ustave Ljudske republike Slovenije, nakar se bo ustavodajna skupščina spremenila v redno skupščino, v parlament.

Volitve v ustavodajno skupščino so zato izredno velikega pomena. Predvsem pomenijo dokončno izgraditev slovenske

državnosti v okviru Jugoslavije ter Osvobodilne fronte Slovenije za doslej dosežene uspehe in pridobitve osvobodilne borbe. Razpis teh volitev je nov dokaz, da gre Federativna ljudska republika Jugoslavija dosledno po poti, katero so si narodni Jugoslavije začrtali med herojsko narodno osvobodilno borbo pod čvrstim vodstvom svojega vodnika maršala Tita, ki jih je junško vodil tako v času vojne kot jih vodi danes v miru. Razpis volitev je nova potrditev načel Ljudske fronte Jugoslavije, ki hoče pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije in maršala Tita pritegniti najširše množice delovnega ljudstva, delavcev, kmetov in delovne inteligence k skupnim naporom za čim prejšnjo izgraditev srečne in močne skupne države Jugoslavije.

Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da je naš nacionalni obstoj in bodoči razvoj mogoč samo pod pogojem ohranitve skupnosti in enakopravnosti slovanskih narodov

Ko stoji OF pred tem dejstvom, s katerim se zaključuje to najslavnejše obdobje zgodovine našega naroda, obdobje veličastne borbe, v kateri je slovenski narod skupno z ostalimi jugoslovanskimi narodi uveljavil svojo narodno suverenost, ne moremo iti preko tega, da je namreč slovenski narod prišel do svojega državnega doma, do svoje suverenosti, do svoje globoke duhovne in socialne politične preobrazbe samo zato, ker je v borbi za svoj nacionalni obstoj povezal svojo borbo v nedeljivo celoto skupnosti enakopravnosti jugoslovanskih narodov. Ne gre samo za to, da se moramo tej skupnosti v pretekli dobi zahvaliti, da smo prišli do te stopnje svojega razvoja, ampak gre tudi za to, da ne smemo niti za trenutek pozabiti, da je naš nacionalni obstoj in bodoči razvoj mogoč izključno samo pod pogojem ohranitve te skupnosti tudi v bodoče.

Po vsej republiki naj bodo volitve v znamenju tekmovanja, naj bodo manifestacije jugoslovanske enotnosti. Pomeniti morajo dalje mobilizacijo najširših ljudskih množic za čim uspešnejšo izvršitev težkih in odgovornih nalog, ki so pred nami. Osvobodilna fronta ima danes nalogo mobilizirati vse sile za to, da bi bili napori našega naroda za obnovo istovrstne usmerjeni k hitremu dviganju gospodarske moči Jugoslavije in v njenem okviru za porast moči Ljudske republike Slovenije, da bi lahko čimprej in dosledno prišli v načrtno gospodarstvo ter pri tem vključili delovno iniciativo delovnih množic na vseh gospodarskih področjih v enotni republiški zvezni načet.

Razpis volitev pa ima tudi izredno važen zunanji političen pomen. Vse imperialistične sile sveta napenjajo prav te dni na mirovni konferenci vse svoje moči, da bi preprečile dokončno združenje vsega slovenskega naroda v FLRJ. Dokazati hočejo, da naš narod ni enoten in da ni ves za Titovo Jugoslavijo. Zato bodo naše volitve poleg mobilizacije najširših množic za nadaljnjo graditev Jugoslavije tudi manifestacija odločnosti in enotnosti našega naroda v borbi za združenje vseh delov našega narodnega telesa v FLRJ, v borbi za resničen in pravičen osvobodilni mir, demonstracija proti vsiljevanju krivičnega imperialističnega mira.

S kakšnim programom stopamo mi na volitve? Proti programu nasprotnikov, ki nam nudijo le izkoriščanje in nacionalno suženjstvo, postavljamo naše pridobitve in gospodarske uspehe.

V naši volilni platformi niso stavljene obljube za bodočnost, ki ne bi temeljele že na realnih dejstvih doseženih pridobit

V jeku ustvarjanja so velika dela, ki kažejo jasno in lepo neposredno perspektivo

Kdo drugi sploh more iti v volivno borbo s takšnim programom, s programom, ki v resnici že ni več program, ki je že stvarnost. Ker imamo program za bodočnost, volivno platformo in načelne smernice že v jeku ustvarjanja, nam ni treba, da bi si izmislili nekaj novega. OF stopa na voliče z jasnimi stališči in z velikimi uspehi, z jasno smerjo že začeta dela. Ne rabi bombastičnega, priložnostnega napravljenega programa in obljub, ker stopa pred volivce z dejstvi. Na volitve stopa kot tvorba, ki se je skovala v borbi, edinstvena politična tvorba kot organ osnovnih ljudskih množic slovenskega naroda, ne pa slučajna umetna tvorba, koalicija s kompromisnim dogovorom, z mešetarjenjem po advokatskih pisarnah za hrbtom in proti interesom ljudstva. Za seboj ima politično povezovanje najbolj pozitivnih sil ljudstva, skovano v najbolj kritičnih časih za usodo naroda. Za seboj ima sijajno vojaško zmago in zmago nad reakcijo v trenutkih, ko je ta pri nakovalu, da ji bodo reakcionarni inozemski krogi pomagali na oblast. Za seboj ima že ogromne uspehe ustvarjalnega poleta osnovnih ljudskih množic v delu za obnovo. Doseženi so veliki uspehi, ki jih blagodejno čuti vsak naš delovni človek. Naše delovne množice in iskreni rodoljubi so že volili z orožjem v roki. Že skoraj leto in pol volijo vsakodnevno s silnim delovnim poletom, ker vidijo, da ustvarjajo v korist svoje skupnosti, v svojo lastno korist. V jeku ustvarjanja so velika dela, ki kažejo jasno in lepo neposredno perspektivo.

Vere v bodočnost in v pravilno politiko OF nima danes samo delavec, ki daje največje napore in kateremu se vidno zboljšuje njegov materialni in družbeni položaj, niti samo ustvarjalni inteligent, marveč tudi kmet, ki je dobil zemljo, kateremu ne prikrivamo težav,

težav in gospodarskih uspehov. V našem gospodarstvu, ki smo ga gradili tekom enega leta se odraža vsa njegova solidnost. Dinar je valuta, ki nima primera v nobeni državi, ki je bila pod fašistično okupacijo. Ukrepji vlade, podvzeti za to, da se vrednost in stabilnost dinarja očuva, so dosegli popoln uspeh. Vzemimo za primer samo letošnje zvezne in republiške proračune, samo približno preračunane na predvidevanje naših gospodarskih virov, ki so v resnici v marsičem prekoračeni. Več kot eno milijardo in pol smo investirali v naše gospodarstvo, v naše osnovne gradnje, ki tvorijo podlago za bodoči razmah naše industrializacije, to pa je predpogoj nadaljnjega razvoja in gospodarske neodvisnosti od inozemstva.

Dejstvo, da v Sloveniji nimamo brez-

OF mora biti neizprosna

Dolžnost, ki stoji pred OF kot celoto je, da v množični in politični borbi prepreči delovanje prikritih sovražnikov, ki skušajo svoje interese doseči na škodo narodne enotnosti, kot hlapi mednarodnih reakcionarnih imperialističnih krogov, katerim je nova Jugoslavija trn v peti. Nekateri trde, da se reakcija hrani na napakah OF. To pomeni pomagati reakciji. Kdor tako govori, dokazuje, da ne razume naših osnovnih političnih nalog, ki jih izpolnjujemo kljub vsem težavam prehodne dobe. Njih delo je linija popuščanja pred reakcijo, linija strahu, zaviranja tempa, opravičevanje in prepuščanje pozicij reakcij.

Če se je v preteklosti OF borila za

Proti izrabljanju verskih čustev v protiljudske namene je treba nastopiti z vso strogostjo zakona

Fašistično usmerjen del duhovščine zaradi popuščanja nekaterih organizacij vse bolj kaže roge. V odkriti politični borbi so sovražniki ljudstva sicer popolnoma potolčeni, izgubili so pozicije in jim je ostala samo še reakcionarna klerofašistična duhovščina. V njenem okviru rovari. V celoti vrsti procesov pri naših ljudskih sodiščih lahko ugotovimo, da prej kot tudi sedaj nadaljuje visoka duhovščina s svojim zločinskim delovanjem in podpirana iz inozemstva, sodeluje z ustaši, križarji in podobnimi.

Protiljudsko delovanje te duhovščine je več ali manj zakrito. Poslužuje se vseh mogočih načinov cerkvenih prireditev, da odvaja politično manj budne vernike v protiljudsko rovarjenje. Ta duhovščina dopušča in celo podpira novo vero jehovstva. V novem pastirskem pismu

kateremu oblast ne daje praznih obljub, marveč mu jasno kaže napore in pota za zboljšanje njegovega položaja. Na nešteti primerih kmetije čutijo dobrotnost zveze delavcev in kmetov. V našo stvarnost se vživljajo tudi obrtniki, ki ne hlepe po brezdušnem izkoriščanju na račun drugih. Prepričati moramo še prihajen del meščanov, da nima smisla pričakovati navideznih dobrin in koristi, ki bi mu jih kot sloju lahko nudili inozemski imperialistični krogi. Za to, kar nudijo veliki svetovni magnati, se lahko ogrevajo samo brezvestni protinarodni špekulanti, tisti, ki žele biti valpi svojega naroda v korist velikih imperialističnih trustov in koncernov. V Jugoslaviji ni druge poti, kot po kateri gremo ali pa pot nacionalne in gospodarske odvisnosti, pot kolonialnega suženjstva v interesu inozemstva.

OF ne gre zato, da si pridobi tiste, ki imajo čisto nasprotno interese kot delovno ljudstvo, ki so na življenje in smrt zaradi svojih interesov povezani z nam sovražnim inozemstvom. Spraviti v sklad interese reakcije z interesi ljudstva ni mogoče.

Odkrite nasprotnike poznamo. Drugače je z onimi, ki pod krinko OF delujejo nam sovražno. Reakciji so izpostavljeni nekateri omahljivi in panikarji, ki se boje težav. Sovražnik dela si hoče pridobiti te ljudi, ki si niso pridobili dovolj vere v vas in skupnost. Notranji nasprotniki bodo rovarili dokler bodo imeli podporo zunanjih sovražnikov. Čeprav smo izvajali toliko zmag na vojaškem, gospodarskem in političnem polju, kar nam dokazuje, da je naša linija pravilna, bo sovražnik vedno skušal loviti v svoje mreže omahljivce. Naša dolžnost je čuvati pridobitve in nastopiti proti vsakemu, ki slepi lahkoverne, da bi volili proti interesom ljudstva.

poselnosti in da je prehrana zadovoljiva, medtem ko se povsod zunaj borijo z velikimi težavami, brezposelnosti in nedelavnostjo, pomeni za nas velik plus v volilni agitaciji.

Uspelo nam je dvigniti proizvodnjo v primeru s stanjem, ki smo ga našli, na zavidno višino. Imamo že vrsto socialnih zakonov, ki dokazujejo ljudskost naše oblasti, ki rešuje dnevne probleme poedinca.

Iz delovnega poleta, ki so ga naše množice pokazale že v času, ko jim oblast ni mogla nuditi vsega, se najbolj kaže vsa vera množic v svojo državo, in zato lahko z gotovostjo in samozvestjo nastopimo tudi pri teh volitvah proti vsakemu morebitnemu pojavu kakršnega koli nasprotnika.

Za kmeta je agrarna reforma v naši volilni platformi močan adut. Brisanje doklad, celo zniževanje davkov, napori za olajšanje gospodarskega položaja kmeta, zlasti pa sedanjí načrti, po katerih bodo ljudski odbori vzeli vrsto gospodarskih iniciativ v svoje roke, vse to bo vsekakor zainteresiralo široke plasti kmetov za soudeležbo na oblasti, ker bodo prav zaradi te udeležbe videli neposredno zboljšanje svojega gospodarskega in gmočnega položaja.

Maršal Tito je nedavno dejal, da je jamstvo naše suverenosti v tem, da držimo ključ našega gospodarstva v svojih rokah. To je zelo pomemben izrek, ki sam za sebe mnogo pove. Mislim pa, da lahko mirne duše dodamo k temu še to, da imamo v naši vojski prav tako ključ te naše suverenosti, varnosti naših meja proti poizkusom zastraševanja in pritiska imperialističnih klik. V naši volilni agitaciji ne smemo niti za trenutek izgubiti izpred oči ljubezni do naše vojske, ki je jamstvo naše varnosti, ki je jamstvo našega gospodarskega napredka.

narodno enotnost s tem, da je pritegnila množice, bo tudi danes pritegnila množice v borbo proti sovražnikom.

Ce ne bi v teku borbe skovali enotnosti, bi bil odpor slabši in uspehi manjši. Zaradi enotnosti smo po osvoboditvi zmagali nad reakcijo in postavili republiko.

Potreba neizprososti je torej jasna in se mora pokazati v volilni kampanji. Naše slabosti in napake moramo odpravljati tako kot doslej, tako kot jih je vodstvo osvobodilnega gibanja; zlasti kot jih je odpravljala KP, ki je neizprosno bila in toliko po njih. Boj proti napakam se mora biti znotraj organizacije, navzven pa mora priti do izraza naša enotnost.

očitno hujskajo na nerazpoloženje in odpor proti našemu ustavnemu redu in ljudskim oblastem.

OF mora strogo razlikovati, kaj je nepolitično oznanjevanje vere in bogoslužja, ki ga je treba spoštovati, in kaj je izrabljanje verskih čustev v sovražno protiljudske namene, proti kateremu je treba nastopiti z vso strogostjo zakona.

OD TEDNA DO TEDNA

MIROVNA KONFERENCA JE V ODLOČNEM RAZDOBJU. — LJUDSTVO JULJSKE KRAJINE SE BORI PROTI IMPERIALIZMU. — UGLED JUGOSLAVIJE V DEMOKRATICNEM SVETU JE VSAK DAN VEČJI. — DEMOKRATIČNI SVET NA ČELU S SZ ZMAGUJE NAD REAKCIONAR. SILAMI IMPERIALIZMA

DOGOĐKI ZADNJEGA TEDNA V PARIZU

Ves čas mirovne konference se delegacije resnično demokratičnih držav na čelu s SZ odločno borijo proti poizkusom vsiljevanja tuje volje, ki jo sprojavajo angleška, ameriška delegacija in delegacije držav, ki so v odvisnosti od zapadnega imperializma. Reakcionarne imperialistične sile zapada skušajo zavirati uspešno delo konference, vnašati razdore in sploh preprečiti postavitev trdnega in pravičnega mira. Da delo konference napreduje, je predvsem zasługa delegacij SZ, Jugoslavije, Bele Rusije, Ukrajine, Češke in Poljske, ki s svojimi odločnimi nastopi za obrambo pravic malih narodov in izgradnjo trdnega mira, razkrinkujejo poizkuse raznih imperialističnih sil in tako omogočajo, da delo mirovne konference napreduje.

Politično-teritorialna komisija za Italijo je po dolgi diskusiji o razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo, v kateri je jugoslovanska delegacija tako odločno branila naše pravice, da zahodni delegati sploh niso mogli odgovoriti, izvedla glasovanje. Konferenca ni storila vsega mogočega za sporazum. Jugoslovanska delegacija predlog za izboljšanje meje in beloruski predlog za izboljšanje meje v korist Jugoslavije, sta bila odklonjena, prav tako pa tudi južno-afriški predlog v korist Italije. Tovariši Kardelj je po glasovanju izjavil, da se Jugoslavija v vprašanjih, ki se je neposredno tičejo, ne bo smatrala za obvezano po sklepih, na katere ni privolila. Prvotni zgovorini se je slišal glas malih narodov, predvsem Jugoslavije, kar je sad njene popolne gospodarske neodvisnosti. V podkomisiji za statut Trsta se odločilo, ali bo tržaško ljudstvo resnično svobodno, kot zahtevajo napredne delegacije, ali pa bo Trst kolonija pod diktaturo guvernerja, kar hočejo zahodne delegacije. Sprejeta sta bila prva dva člena, ki govorita o volitvah v skupščino in enodolnem sistemu, kar pomeni naš uspeh; razpravljali so tudi o pode-

V kandidaturah se mora odražati globoko ljudski in demokratični značaj Osvobodilne fronte

Postaviti je treba take kandidate, ki so vseskozi verni in neomahljivi na osnovni liniji OF, ki dajejo jamstvo, da ne bodo niti v volilni kampanji niti v ustavodajni skupščini ali pozneje vodili svoje zasebne ali skupinske politike. Mislim, da naj se Volilni komisiji pri izvršnem odboru, ki ji je poverjeno vodstvo naše volivne kampanje, določi, da se mora pri vseh kandidatih, ki bodo priporočeni od zgoraj in od spodaj (in ki jih mora ona odobriti in potrditi), odražati vsa širina naše vsenarodne politične organizacije. Pri postavljanju kandidatur moramo stremeti za tem, da bo kljub igri volivnega rezultata jamčeno, da bodo v okviru OF v skupščini zastopane vse njene sestavne organizacije, vsi delovni sloji našega naroda.

V kandidaturah se mora odražati globoko ljudski in demokratični značaj OF. V vsej volilni kampanji, v agitaciji in propagandi stremimo za tem, da bo volilni rezultat odgovarjal naprednim težnjam našega naroda, da bo v ustavodajno skupščino poslal naš narod najboljše iz svoje srede, da bo skupščina odgovarjala politični zrelosti našega naroda in do sežemanu stanju našega družbenega razvoja! Ne more se reči, da je OF že popolnoma imuna, nedoljnljiva za vse negativne vplive s strani naših sovražnikov, zlasti ne za vplive rovarjenja pod raznimi prikritimi oblikami in da v okviru OF ni več omahljivih elementov, dostopnih vplivom od zunaj. Zaradi tega ne moremo ostati indiferentni za vse tiste manevre, s katerimi bi skušala reakcija vplivati na potek in rezultat volitev.

Naš volilni program je v smernicah kongresa lanskega kongresa Osvobodilne fronte, katerih velik del se že izvaja. Naš program je v dosedanjem delu izvršnega odbora OF, v delu vlade na oblastvenem, pravno političnem in gospodarskem področju. Naša linija je v delu in smernicah vrhovne zvezne uprave in

politične uprave Ljudske fronte Jugoslavije. Naše smernice in naša načela so v modri zunanji politiki naše zvezne vlade in v njegovih delu naše delegacije na mirovni konferenci. Karkoli bi kdo danes skušal postavljati proti temu, je tak mizeren, tako očitno nepatriotski, narodno izdajalsko in sovražno kot na primer to, če se nekdo drzne govoriti, da bi bilo v naši zunanji politiki boljše igrati na več kart. V tem pogledu se odkrivajo popolnoma jasno želje prikritih nasprotnikov, da bi nas odtrgali od naših iskrenih ne-sebičnih zaveznikov s Sovjetsko zvezo na čelu. To pomeni barantati s tem, kar imamo, da bi dali vso Jugoslavijo za Trst in da bi izgubili vse. Padli bi v odvisnost, konec bi bilo naše suverenosti. Z navdušenjem mora danes vsak patriot pozdraviti politiko maršala Tita, politiko miru in dobrih sosedskih odnosov z vsemi državami, kjer vlada demokracija in kjer se čutijo stremeljenja za resnično demokracijo. Samo izraziti sovražniki ne marajo odobravati vestnega čuvanja naše državne suverenosti in odlične obrambe naših pravic nasproti sovražnim krogom v inozemstvu, odličnega razkrinkovanja imperialističnih ukrepov proti nacionalnim in teritorialnim pravicam naših in drugih narodov, ki ga vrši naša delegacija v Parizu.

V tem duhu in s to osnovo moramo iti v volivno kampanjo, da bomo mi in ves slovenski narod pokazali primerno politično zrelost za vse velike naloge bodočnosti, da bomo s temi volitvami ponovno demonstrirali proti tujcem, da bodo te volitve manifestacija volje za priključitev Trsta, za rešitev problema naših glavnih pravic, da bodo te volitve manifestacija bratstva jugoslovanskih narodov, da bodo mobilizacija za nadaljnje gospodarske napore, ki bodo veliki in potrebni za dosego popolne gospodarske neodvisnosti, da bomo dobili osnovo za veliki gospodarski prosvet.

Zbor volivcev v Cerknem

22. t. m. se je vršil v Cerknem zbor volivcev. CeCrkno, kot zibelka slavnega IX. korpusa, je bilo očividno fašističnih strahot in razdejanja, vendar vse to ni vneslo malodušja, pač pa okrepilo zavest, da bo prav na ruševinah in v krvi zrasla svoboda. Predpogoj vsemu je trdna ljudska oblast, ki edina more zaščititi ljudstvo in mu posredovati priborjene pravice kot pridobitve narodnoosvobodilne borbe. Pri pregledu dosedanjega dela, ki so ga podali člani NOO, se je dalo ugotoviti, da odbor dela in da hodi po poti, ki je pravilno začrtana. Prav tako je bil predložen nov tekmovalni načrt, ki je pokazal vsestransko voljo po obnovitvi porušene vasi. Načrt je odličen in vester.

Tov. Lida, ki vrši že 2 leti odgovorno nalogo predsednika NOO, je podala ostavko, ker ji zdravje ne dovoljuje onih naporov, ki se zahtevajo za takšno odgovorno mesto. Vprašanje je torej, kdo bo prevzel vodstvo.

Osvobodilna fronta je iznesla svoj predlog jasno in določno in njen kanjnjem izvoljen. Prav dejstvo, da OF didat je bil tudi z velikim navdušenostjo postavila kandidata, je dokaz, kako mora nadaljevati fronta, kot nosilec vseljudskega upora in organizator vsesplošne obnove, in kako so Cerkjani to dobro razumeli. Osvobodilna fronta mora krepiti in utrjevati ljudsko oblast s tem, da jo gradi iz ljudskih vrst ter da v aktivno sodelovanje pritegne vse zdrave sile. Nekateri bi radi prezrli Osvobodilno fronto. Hote ali nehoti preozko gledajo in podcenjujejo njeno prvenstvo, skušnje pa vedno pokažejo, da preko OF ni mogoče, ker OF pomeni organizacijo vseh zdravih elementov ljudstva, ljudstvo pa pomeni moč in oblast v ljudski državi.

Cerkljani, tako se ustvarja trdna ljudska oblast, ki bo nam in znanim ljudem dala spodobno življenje. Pri nadaljnjem delu obilo sreče in uspeha!

pa le eno tretjino. Ekonomska komisija za Balkan in Finsko je razpravljala o interesih tujih državljanzov v Romuniji anglo-ameriška delegacija je skušala doseči okodovanje romunskega gospodarstva, SZ pa je proti temu. Priznali so pravico SZ do nemške imovine v Romuniji. Vojaška komisija je končala razpravo o vojaških točkah v načrtu mirovne pogodbe z Italijo; te točke so bile soglasno sprejete z vsemi dodatnimi spremembami. Sedaj razpravljajo o vojaških točkah mirovne pogodbe z Bolgarijo; grška delegacija je predlagala omejitve oborožitve in uničenje utrd na bolgarsko-grški meji, sovjetska, jugoslovanska in druge napredne delegacije pa so poudarile, da je to nepravilno, ker Bolgarija pošteno izvršuje obveznosti, Grčija pa stremi po tujem ozemlju.

Politično-teritorialna komisija za Madžarsko je razpravljala o vprašanju narodnih manjšin med CSR in Madžarsko; sovj. delegacija je poudarila, da je treba to rešiti z neposrednim pogodbami med prizadetimi državami. Ekonomska komisija za Italijo je razpravljala med drugim glede odškodnine imetja Združenih narodov, ki je trpelo škodo v Italiji. — Amerika zahteva polno odškodnino, SZ

Ljudske množice Juljske krajine nikakor nočejo priznati francoske črte in kolonialnega režima v Trstu

Mestni odbor SIAU v Trstu je poslal na mirovno konferenco resolucijo, v kateri odklanja sleherni statut, ki ne jamči krajevnemu prebivalstvu na vseh področjih zakonodajne in izvršne dejavnosti, popolne suverenosti in povdarja, da tržaško ljudstvo noče postati kolonija.

Postopanje ZVU proti antifašističnim organizacijam in slovensko-italijanskim demokratičnim množicam je kritiziral tudi sekretar komunistične partije Anglije. Izjavil je, da je nered, korupcija, črna borza in delovanje italijanskih fašistov posledica skrbno pripravljene politike ZVU, kar postane jasno, če primerjamo današnji položaj v coni A s položajem pred njihovim prihodom, ko je imelo ljudstvo oblast.

ZVU hoče danes prisiliti prebivalstvo cone A, da bi zbiral podpise za internacionalizacijo čim večjega dela Juljske krajine, toda ljudstvo odločno demonstira proti francoski črti; tudi aretacije zavodnih antifašistov ne bodo borbe zadušile.

ZVU skuša Juljsko krajino tudi gospodarsko opustošiti; zato pomaga italijanskim oblastem ropati vojni plen JA in ljudsko imovino ter podpira načrti priliv anglo-ameriškega velekapitala v

industrijo. Toda delavci združeni v Enotnih sindikatih, se odločno borijo in stavkajo, da se preneha z brezobzirnim izkoriščanjem.

★

Ljudstvo sodi izdajalce

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu je bilo obsojenih 9 izdajalcev in vojnih zločincev, med njimi 4 duhovniki, zvesti učenci zločinskega škofa Rožmana, ki so pod vodstvom prošta Čerina in vikarja Oblaka organizirali narodno izdajstvo, izrabljajoč verska čustva, kot je priznal obtoženi duhovnik Fortuna, — s obili sami najogabnejši ovaduhi. — Kaplan Klančar pa se je celo sam z brezostrelko udeleževal belogardističnih pohodov. Okrog njih so bili zbrani tudi nekdanji stari sovražniki, ki so v dneh protiljudske vladavine v predaprilski Jugoslaviji izkoriščali ljudstvo. Krivda je bila dokazana s številnimi pričami in dokumenti. Zločinski kaplan Klančar je bil obsojen na smrt, ostali pa na kazen od 3 do 20 let.

Prosvetna prireditev pri Sv. Antonu

V nedeljo, 22. t. m. so prosvetarji priredili kulturni dan s pestrim sporedom. Sodelovali so pevske zbori in godbe iz Bertokov, Škofij, Dekanov, Kubeda, Čezarjev, Sv. Antona in

Protifašistične žene so podarile vojakom jugoslovanske armade zastavo z željo: Branite nam zastavo in našo svobodo!

Vanganela ter vojska. Program je bil zelo obsežen, celo preobsežen, kljub temu pa je velika množica prisostvala do konca.

O političnem položaju je govoril tov. Štoka. Predstavniki vojske se je prebivalstvu zahvalil za vso ljubezen in pažnjo, ki jo ljudstvo ima do naše vojske.

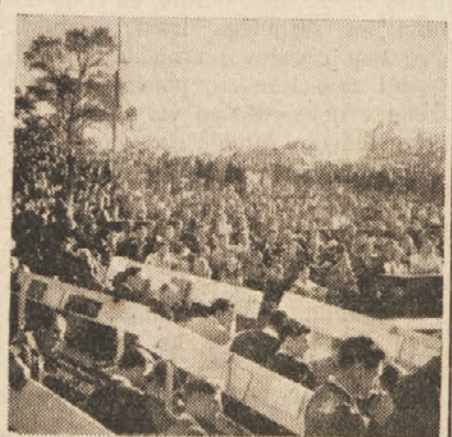
Nato so žene podarile vojski krasno zastavo. Ginjeno je stara ženica izročila zastavo mlademu komisarju in ga prosila, naj s to zastavo brani svobodo naše zemlje.

Mladina je podarila mladincem v vojski krasno Titovo sliko.

Mala pionirka pa je v imenu vseh malih izročila lep šopek cvetlic. Iz srea je prosila naše borce, naj še, naj vedno ostanemo pri nas.

Najbolj sta se odlikovali pevsko društvo in godba iz Škofij ter Dekanov, toda tudi drugi niso zaostajali. Viden je napredek pri nas.

Prosvetno društvo »Svoboda« pri Sv. Antonu pa je lahko ponosno na tak uspeh. Organizacija je bila izvrstna, napeljali so celo električni

Kulturna prireditev pri Sv. Antonu, katere se je udeležilo več tisoč Istrijanov, je bila ponoven dokaz trdne volje primorskega ljudstva, da brani svojo ljudsko prosveto in jo razvija v novi Jugoslaviji

tok in zvočnik. Prireditev je bila na prostem — prišla je velika množica, več tisoč ljudi iz sosednjih vasi. — Takšne prireditve naj bi bile za vzpodbudo tudi drugim. A. Bubnič

RAZGLASI

Določba

Oddelek za trgovino in preskrbo Poverjenstva za Slov. Primorje odreja sledečo odkupno ceno za letošnji most:

Upoštevač kakovosti in jakost pridelka od lir 35 do lir 40 za 1 liter.

Na tej osnovi se bodo oblikovale in po potrebi tudi določile cene v prodaji na drobno. Vsi oni, ki iz kakršnih koli razlogov odkupujejo most po višjih cenah, delajo to v lastno škodo, ker se jim prekomerne nabavne cene ne bodo mogle odobriti oziroma priznati kot opravičilo za visoke prodajne cene.

Za določitev prodajne cene na drobno so veljavni predpisi v odločbi o reguliranju cen vina št. 70.

DIVAČA — V okviru »Tedna zdravstva« se odpre v Divači »Posvetovalnica za mater in otroka«, ki bo nudila brezplačen zdravniški pregled nosečim in dojenčkom. Odprta bo vsako nedeljo od 11 do 15. ure.

AJDOVŠČINA — V okviru »Tedna zdravstva« se odpre v Ajdovščini v prostorih protituberkuloznega dispanzerja protituberkulozni dispanzer, ki bo odprti vsak torek in petek od 16. do 17. ure. Nudil bo brezplačno zdravniški pregled in brezplačno zdravljenje spolno bolnih, za kar ni potrebna nikakoli napotnica.

Tov. Likar Stanislav, roj. 19. novembra 1910 v Ajdovščini, stanujoč v Postojni, ulica 1. maja št. 6, je izgubil osebno izkaznico, izdano od Mestnega NOO Postojna. S tem je osebna izkaznica proglašena za neveljavno.

OBVESTILO!

Vojna uprava JA za Julijsko krajino, Istro, Reko in Slovensko Primorje, prometni oddelek, sporoča:

V zvezi z ugodnostjo brezplačnih voznih kart in popustov pri vožnji za vojaške vojne invalide in nosilce Partizanskega spominskega znaka 1941 dajemo sledeče pojasnilo:

1. Nosilci Partizanskega spominskega znaka 1941 imajo po členu 3. Pravilnika za izvajanje zakona o Partizanskem spominskem znaku 1941 pravico na 50% popusta pri vožnji za neomejeno število potovanj na vseh državnih prevoznih sredstvih kakor tudi na avtobusih v državni upravi.

2. Na podlagi uredbe o popustih za vožnjo vojaških vojnih invalidov imajo po členu 1. isti pravico na brezplačno vožnjo na vseh državnih prevoznih sredstvih z objavo ali s pozivom vojaških oblasti v zvezi z osebno izkaznico.

V vseh drugih primerih imajo vojaški vojni invalidi pravico na 50% popusta kot jo imajo nosilci Partizanskega spominskega znaka 1941.

★

V okviru »Tedna zdravstva« bo v nedeljo 29. t. m. odprt težko pričakovani protituberkulozni dispanzer v Ilirski Bistrici. Dispanzer bo nudil ljudstvu brezplačni zdravniški in rentgenološki pregled ob dnevih ki bodo naknadno določeni.

Otvoritev se bo začela z majhno veselostjo, ki ji bodo sledili brezplačni zdravniški pregledi.

V nedeljo 29. t. m. bo odprt enak način protituberkulozni dispanzer v Tolmini, ki bo tudi izpolnil veliko vrzel v naši zdravstveni službi.

GOSPODARSTVO

Kako poteka organizacija in kampanja za zbiranje bukovega žira

Zbiranje bukovega žira predstavlja ne samo gospodarsko akcijo, ampak tudi akcijo, ki ji je treba pripisovati močan političen značaj in to zaradi tega, ker so naše množice na Primorskem to kampanjo tesno povezale s svojim tekmovanjem za priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji. V samem zbiranju žira naši ljudje namreč niso videli le vira, ki naj gospodarsko pomaga poedincem, ampak predvsem vir, ki naj pospeši samo tekmovalstvo. Ni slučajno, da so se na prenekanterih množičnih zborovanjih obvezali naši delovni ljudje, da bodo gotov del dohodkov od nabranega bukovega žira dali v fond za obnovo. — Prav tako ni slučajno, da se ne pripravljajo na zbiranje bukovega žira neorganizirano, ampak se formirajo v delovne brigade, ki bodo to akcijo skupno izvalnega poleta.

V akciji za zbiranje bukovega žira se bo brezdomno ponovno pokazala visoka politična zrelost primorskih ljudi. Že sam pristop k zbiranju bukovega žira potrjuje to dejstvo. Naši ljudje so se na akcijo organizirano dobro pripravili. Tako izdelujejo okrajni gozdari točne površinske osnutke bukovega gozda in jih označijo s kraji, kjer je bukov žir najboljši. Delo v okrajnem merilu vodijo odbori, ki so osnovani prav za akcijo za zbiranje bukovega žira. Ti odbori potem določijo po predhodnem dogovoru z okrajnimi gozdarji, kje naj bodo zbirna mesta za bukov žir, katerega se potem preko okrajnih odsekov za trgovino

izroči odelku za trgovino pri Poverjenstvu, ki vodi organizacijsko stran akcije za zbiranje bukovega žira.

Kako širino je akcija zajela, nam jasno dokazuje dejstvo, da v vzhodnoprimer-skem okrožju ni vaške skupščine ali sestanka, na katerem se ne bi razpravljalo o akciji za zbiranje bukovega žira in kjer ne bi ljudje sami delali podrobnih načrtov, kako bodo v tej akciji dosegli najboljše uspehe. Na teh vaških zborih pa se tudi formirajo delovne brigade, ki potem vodijo akcijo samo.

Da pa bodo čim večji uspehi te vsetransko pripravljene akcije, ki se bo izvršila v tekmovalnem poletu in ki ima že pravo vsebino najširše kampanje za pomoč našemu tekmovalstvu, pa je treba, da se naše organizacije in preko njih naše množice podrobno pouče, kako je treba postopati z bukovim žirom, da bo akcija najbolj uspešna. Naše množične organizacije ne smejo prezreti tega, da je njihova osnovna dolžnost v teh dneh najboljše tolačenje množicam naslednja navodila za zbiranje bukovega žira, predvsem zato, ker se bo sama akcija izvajala v tako široki množični obliki, ker bodo akcijo vodile delovne brigade, to se pravi, ker bo treba ves čas računati s tem, da se lahko na osnovi nepo-učnosti izvrši cela vrsta napak, ki bi lahko precej škodovala uspehu akcije. Na naša množična zborovanja je treba torej vnesti diskusijo in tolačenje naslednjih navodil za zbiranje bukovega žira.

Navodila za zbiranje in sušenje bukovega žira

Bukev je znano najlepše listnato drevo naših gozdov. Cvete v maju, rodi pa v sončnih legah konec septembra, v senčnih pa oktobra. V bodičasti skledici (jezič) sta po dve trikotni semenci — žir ali bukovica. Ko se jezič odpre, izpače v 2 do 3 dneh vse seme. Bukev obrodí posebno bogato osmo leto, to je spet letos in je zato treba zbrati čim več žira, ki nam daje doslej malo znano toda izvrstno jedilno olje.

Nabiranje. Nabiramo samo seme, ne pa jezič. Pod gosto strnjeno bukvami leži samo listje. To listje pred odpadanjem žira pograbimo, da pozneje odpadli žir z brezovo metlo ali grabljami zgrabimo na kup. Kjer so pod bukvami neravna, kamenita tla, skalovje, si bomo pomagali z omeleci in grabljami. — Med odpadanjem kaže žir otresati, klitati in ga prestrezati na velike plahete. Opozarjamo na »gluha semena«, ki so brez vrednosti. Pred nabiranjem se je treba s poskusi prepričati, ker bi se sicer trud ne izplačal.

Čiščenje. Zbiralnice bodo sprejemale samo žir z največ 4% primesi ali gluhaga semena, zato je treba seme pred oddajo dobro očistiti, to je odstraniti je treba vso navlako, prst, pesek itd. Čistimo žir z rešetom ali večjo »rešeto«, nato s strojem za čiščenje žita. Kjer ni stroja, zložimo kup na razprostrto plah-

to, ki jo močno napeto po dva na vsakem koncu krepko spodmikata. Težje seme zleze na dno, na vrhu pa ostane primes, ki jo je lahko odstraniti, nakar žir presejemo, preretamo in odbiramo z roko. Ponokod čistijo žir s pomočjo vode: nabrani kup zdevajo v večjo posodo vode. Težji žir pade na dno, navlaka splava na vrh, kjer jo lahko odstranimo. To ponavljamo, dokler ni posoda polna žira. Seveda je treba ta žir potem na soncu ali na pečeh itd. tenko razprostrtega hitro posušiti, naknadno pa je treba izločiti pesek itd. z rešetom, strojem ali na kak drug način.

Sušenje. Svež žir na kupu ali v vrečah spleni, zato ga moramo čimprej razgrniti in posušiti razprostrtega na zraku, na soncu, v krušnih pečeh po peki, na štedilnikih, podstrešjih, podih, pa tudi na dvoriščih in travnikih, kjer smo poprej razgrnili plahete, papir, položili deske in podobno. Podlaga mora biti suha. Seme naložimo do 30 cm debelo in ga pogosto prerinemo in prebrižamo. — Kadar ga sušimo na prostem, ga moramo pred mrakom ali dežjem spraviti na suho. Če bi začel plesniti, ga moramo sušiti na vročem in rahlo mlatici s palicami, da plesen odpade. V ugodnih prilikah je žir v 3—6 dneh suh. Jedro postane trdo in ima okus po lešnikih ali užiten kostanju.

★ ★ ★

Upravno politična šola v Šempasu

Tu na tečaju upravno-politične šole smo se zbrali tovariši in tovaršice zares skoraj iz vseh večjih krajev našega Slovenskega Primorja, namreč aktivisti, izvoljeni člani in uslužbeni naših ljudskih oblasti. V začetku dvomesečnega tečaja, ki se je pričel 3. avgusta, se nam je zdelo kar težavno, a že po nekaj dneh so se nam glave razbistrile in vse lažje smo pričeli prenašati učenje, zavedajo se, da bo isto služilo ne samo

KAKO SMO V PODBRDU PRIČELI NOVO TEKMOVANJE

Mladinci in mladinke smo sklenili, da bomo formirali delovno brigado, da bomo uspešno tekmovali. 15. t. m. ob 8. uri zjutraj smo se zbrali na določenem mestu. Nepričakovano so pa prišle predstavnice AFŽ katere so nam podarile značke, na katerih so prve črke imena naše brigade: »Kos Franc«, borec iz naše vasi, ki je padel pri osvoboditvi Trsta. Tako smo z zastavo in petjem odšli na delo. Po turnem delu smo dosegli naslednje uspehe: zasuli smo jarek vodovodne cevi 170 m dolg, 1,50 m globok in pol metra širok in pri tem premetali 128 kub. metrov materiala. Prenesi iz daljave 150 m v šolo 7 peči za ogrevanje prostorov, popravili most v centru Podbrda. Pri pripravljanju odrasli so bili zaposleni 4 mladinci, skupno je 45 mladincev napravilo 225 ur.

Po delu je naše prosvetno društvo s sodelovanjem mladine in vojske izvedlo kulturno prireditev. Pripravljamo se pa še za večje uspehe.

Mladinec.

oziroma premeščeni iz ene ustanove (urada) v drugo ali iz ustanove (urada) v javno-pravno gospodarsko podjetje in narobe, se v čas nepretrgane zaposlitve najmanj 11 mesecev iz člena 1. Uredbe o plačnem letnem dopustu delavcev, nameščenecem in uslužbenecem, računata tudi čas, ki so ga take osebe že prebile v ustanovi (uradu) in v javno-pravnih podjetjih pred prevzemom oziroma premeštvijo po službeni potrebi.

5. Delavcem, nameščenecem in uslužbenecem se od vsote plačanega letnega dopusta odtegnejo vsi predpisani prispevki za soc. zavarovanje in uslužbenki davek.

Iz pisarne odd. za Inspekcijo dela pri Poverjenstvu PNOO v Ajdovščini

Zdravstvo

Teden zdravstva

Zdravstvena razstava je doslej obiskala Idrijo, Cerkno, Slap, Tolmin, Čepovan, Grgar, Črniče, Ajdovščino in razstavlja, ko to pišemo, v Postojni. Zanimanje ljudstva za to poučno razstavo je naravnost velikansko. Eno samo obžalovanje se sliši, da je odmerjena doba prekratka. — Naše ljudstvo, ki je pojem zdravstva doslej, skoraj bi rekli, istovetilo z izžemanjem od strani brezvestnih zdravnikov, začena danes gledati na zdravstvo s čisto drugimi očmi.

Zdravniška ekipa sindikalne podružnice »Vipavska bolnišnica« je pregledala, tudi rentgenološko, preteklo nedeljo v Podgradu preko 300 oseb.

Okrajne zdravniške ekipe so pa vršile preglede doslej na številnih krajih, v katere je redkokdaj zašel zdravnik, med drugim na Otlici, v Podkrajju, na Pečinah, v Gradenu, v Marezigah in še v drugih krajih, iz katerih še nimamo poročil. Povsod je ljudstvo navdušeno pozdravilo to — za naše kraje popolnoma novo — zdravstveno iniciativo.

Naj ob tej priliki omenimo tudi požrtvovalnost dentistov postojnskega okraja, v Postojni in v St. Petru, ki skoz cel »teden zdravstva« zdravi brezplačno vse, ki se k njima zatekajo.

Predaleč bi šli, ako bi hoteli navesti vsa številna zdravstvena predavanja, ki se te dni vrše širom naše dežele.

Ob zaključku »tedna« bomo prinesli izčrpano poročilo, kaj nam je »teden zdravstva« prinesel.

KAKO POTEKA ZDRAVSTVENI TEDEN V KOPRU

V nedeljo 22. septembra se je pričel zdravstveni teden. Okrajni zdravnik dr. Ferloglia je v nedeljo zjutraj na konferenci SLAU govoril o važnosti tedna in o programu, ki ga bodo v tem tednu izvedli v koprskem okraju.

V Novi vasi je ustanovljena nova ambulanta, okraj je dobil sedaj avto za razkuževanje, že v nedeljo je šla zdravniška ekipa po vaseh, v Marezige in Gradin, 28. t. m. bo šla večja skupina s Röntgen-aparatom v Rižano, 29. pa v Padno.

V Kopru bo odprt 29. sept. protituberkulozni dispanzer, kjer bo brezplačno zdravljenje in možnost za dobivanje brezplačnih injekcij Penicilina.

V koprskem okraju bodo pobelili 500 stanovanjskih hiš v tem tednu.

V tednu bo imel tovariš okrajni zdravnik predavanje o pljučen: tuberkulozi in socialnem boju proti tej bolezni.

Na predlog nekega tovariša na konferenci v nedeljo, bodo v koprskem okraju v tednu za zdravje razvili tudi močno kampanjo proti alkoholizmu in pijančevanju.

ZDRAVSTVENA RAZSTAVA V IDRJI

Tudi pri nas se je minulo nedeljo ustavila potujoča zdravstvena razstava, ki je bila nastanjena v pritličju Osnovne šole. Iz raznih razlogov ta, za splošno ljudsko zdravje zelo koristna razstava, ni bila v tisti meri obiskana, kakor bi zaslužila, saj so obiskovalci marsikaj pridobili na svojem zdravju.

Zelo priporočljivo bi bilo, da bi nam zdravstveni odsek omogočil ponovno obisk te zdravstvene in higienske razstave, katere naj bi bila vsaj tri dni na ogled vsem našim sindikalnim in prosvetnim organizacijam.

Prireditev v slovo koloniji

Pred par dnevi je odšla iz Strunjana pri Piranu zdravstvena kolonija iz Slovenije. Organizacije iz Strunjana, tako mladina kot žene, italijanske in slovenske so priredile odhajajočim poslovnih večer. Po kulturni prireditvi s slovenskimi in italijanskimi točkami so domačini priredili večerjo, kjer so se bratsko razgovarjali in se pozdravili v upanju in v želji, da se zopet vidijo.

A. Bubnič

Počitniška kolonija v Kanomlju

Neizbrisno bo ostalo v spominu življenje, ki so ga doživljali otroci iz Kopra v počitniški koloniji.

Ko so idrijski krojači in šivalje videli te ljubke otroke, so vsem deklicam in dečkom brezplačno napravili krila in hlačke, za kar so se jim otroci iskreno zahvalili.

Zanimivo je bilo opazovati to mladino, kako so se za vse zanimali ter z radovednostjo sledili pripovedovanju vzgojitelje o bojih naših partizanov, o divjanju hitlerjevske tolpe, ki je morila in požigala po vseh naših hribih. Globok vtis so odnesli malčki z obiska partizanske bolnice »Franja« pri Cerknem.

Organizirali so se v pionirje in so pripravili kulturni nastop v koloniji. Bili so povabljeni tudi v Spodnjo Idrijo, v Cerkno in naposled tudi v Idrijo. Povsod so naši mladi pionirji iz Kopra želi odobravanje za svoj nastop, ki je vseboval igro, petje in recitacije.

Kdor je hotel razumeti, je lahko priznal ravno pri tej mladini vpliv današnje vzgoje, ki stremi za čimbolj iskrenim sodelovanjem med narodi, ki stremi za tem, da bo nauk o ljubezni do svojega bližnjega postal tudi dejstvo.

Vidmar Ferdo